

Nelze-li ze směnky zřejmě seznati okolnost neb dobu, na které závisí povinnost poplatková neb doplnění neb zvýšení poplatku, předpokládá se, pokud strana opak nedokáže, k cíli vyměření poplatku, že okolnost ona nastala neb doba ona se dostavila, jež odůvodňuje povinnost poplatkovou neb vyšší výměru poplatku. Není-li tudíž ve směnce udán úplně den vydání nebo dospělosti, předpokládá se, pokud strana opak nedokáže, že směnka je vydána na dobu delší 6 měsíců (rozh. spr. s. ze dne 26. října 1880 sb. »Budwinski« 903). Odvod nelze provésti příslezným udáním vydatele nebo příjemce směnky (rozh. spr. s. ze dne 1. června 1895 č. 1683, sb. »Budwinski« 8716).

Proti okolnostem skutkovým, jež vyplývají ze směnky, je odvod vyloučen, ježto směnečný poplatek kolkový je poplatkem z listiny a nelze tudíž zřetel vzíti k okolnostem skutkovým, jež jsou v odporu s listinou směnečnou, byť i události ty byly prokázány (rozh. spr. s. ze dne 26. února 1896 č. 1206, sb. »Budwinski« 9375); rovněž při nedatované indosaci (rozh. spr. s. ze dne 8. června 1881 sb. »Budwinski« č. 1139). Prohlášení nalézající se na rubu směnky, jež bylo dodatečně učiněno neznatelným (nezřejmým) (přeškrtnuté slovo), oprávnjuje správu finanční, pokud strana opak nedokáže, presumovati nedatovaný rubopis, jenž odůvodňuje vyšší poplatek (rozh. spr. s. ze dne 23. dubna 1895 č. 2075, sb. »Budwinski« č. 8597). Opatří-li se směnka, zdánlivě z ciziny došlá, tuzemským bydlištěm příjemce, předpokládá se, dokud opak se nedokáže, že směnka byla v tuzemsku přijata (rozh. spr. s. ze dne 26. března 1879, sb. »Budwinski« č. 458).

Směnka návratná (ritratta, ricambio).

Směnka návratná je směnka, kterou vydává postihatel na svého předchůdce na celý dlužný obnos směnečný, jak co do kapitálu, tak co do povinností vedlejších. Čl. 53 sm. ř. ustanovuje toto: Postihatel může vydati na obnos své pohledávky směnku návratnou na postižníka. Pohledávka zvyšuje se tu ještě o poplatky dohodčí za sprostředkování směnky návratné, jakož i o příslušné poplatky kolkové. Směnka návratná musí býti splatna na viděnou a musí býti vydána přímo (à drittura). Do směnky návratné pojme se tudíž obnos celého účtu návratného (kapitál, splatné úroky, útraty protestu, poplatky dohodčí, provise směnečná, poplatky kolkové). Podstatné náležitosti směnky návratné jsou tudíž, že musí býti splatnou na viděnou a že musí býti vydána přímo. Přímo neb a drittura je směnka vydána, když postihatel vydá směnku na postižníka. Směnka návratná obíhá buď jako obyčejná vydaná směnka aneb tak, že vydatel označí ji co směnku návratnou poznámkou na směnce samé neb jinakým oznámením (avisní dopis) ji přesněji co směnku návratnou označí. Vydatel směnky návratné sděluje často tomu, v jehož držení se směnka návratná dostane, kde se nalézají doklady potřebné k žalobě regresní (směnka prvotní, protest a účet návratný), takže nabyvatel směnky návratné může, když retrassát směnku návratnou nepřijme, zažalovati směnku prvotní, předpokládajíc, že se může girem vykážati co majitel její. Ostatně platí pro směnku návratnou povšechné předpisy směnečnoprávní.

Směnka na viděnou.

I. Pojem.

Směnky na viděnou jsou směnky, jichž den dospělosti určuje se dnem presentace. Též dřívější rakouské zákony směnečné rozeznávaly

směnky, jež zněly po viděné a jež nezněly po viděné. K směnkám po viděné dospělým patřily ty směnky, jež neobsahovaly udání dne dospělosti, neboť byly splatnými ve 24 hodinách po presentaci; dále směnky »a vista«, a »a piacere«, jež byly rovněž ve 24 hodinách po presentaci splatnými s rozdílem, že směnky »a vista« musily býti zaslány hned a »a drittura« k presentaci, kdežto směnky »a piacere« mohly býti dle libosti presentovány. Konečně byly směnky, jež byly splatny určitý čas po viděné; též bývalé »uso« směnky, byly směnkami na viděnou, neboť »uso« obnášelo 14 dní po viděné.

II. Platný řád směnečný rozeznává:

1. směnky na viděnou (a vista, a piacere) a
2. směnky, které dospívají určitý čas po viděné. Thöl (II. sv. str. 87) nazývá směnky tyto »befristete Sichtwechsel« (čl. 31 sm. ř.). Charakteristickou známkou směnky na viděnou je tudíž zvláštní způsob, jímž se určuje čas platební; děje se to slovy na viděnou neb na předložení. Též směnka de dato na viděnou je platnou a znamená, že směnka je splatna ode dneška na viděnou (rozh. něm. vrch. obch. s. ze dne 11. června 1872, VI, 239, »Geller« W. Ord. str. 21).

III. Presentace a den splatnosti směnky na viděnou:

1. Směnka na viděnou je dospělou při předložení; nutno ji pod ztrátou směnečného nároku proti indosantům a vydateli, dle zvláštního určení ve směnce obsaženého a není-li ho, ve 2 letech po vydání ku přijetí presentovati; opomenutí toho má v zápětí pouze pozbytí regresních nároků proti indosantům a vydateli, nikoliv však proti příjemci a tudíž také ne proti vydateli vlastní směnky (rozh. něm. vrch. soudu obch. z. 23. března 1872, V, 314, Geller, str. 49). Připojil-li indosant na směnku na viděnou zvláštní lhůtu presentační, zaniká regresní závazek tohoto indosanta, nebyla-li směnka na viděnou v této jím stanovené lhůtě k akceptu presentována (čl. 31 sm. ř.). Majitel směnky splatné po viděné může tudíž kdykoliv směnku k placení presentovati a pro nezaplacení protestovati, pokud se tak jen stane během 2 let po vydání směnky neb ve lhůtě, kterou vydatel ve směnce udal.

2. Avšak směnky, jež splatny jsou v určité době po viděné, dospívají:

- a) je-li doba určena dle dnů, posledním dnem lhůty; při počítání lhůty nečítá se den, kdy byla směnka ku přijetí presentována; je-li určena doba dle týdnů, měsíců neb dle doby jeden neb více měsíců zahrnující (rok, půl roku, čtvrt roku), tím dnem posledního týdne neb měsíce, který odpovídá svým pojmenováním nebo počtem dni presentace; nemá-li poslední měsíc tolik dní, nastupuje dospělost posledním dnem měsíce.

Ježto při směnkách znějících na určitou dobu po viděné počíná dospělost po dni presentace, je nařízeno při těchto směnkách, by k akceptu bylo připojeno datum (při vlastních směnkách připojeno buď k osvědčení presentace). Odepře-li se datování k akceptu (a při vlastních směnkách osvědčení), musí majitel pod ztrátou směnečného nároku proti indosantům a vydateli, dáti protestem včasnou presentaci zjistiti; v tomto případě pokládá se den protestu za den presentace. Byl-li protest opomenut, počítá se proti akceptantu, který datování svého akceptu opomenul, doba dospělosti směnky od posledního dne lhůty presentační.

IV. Poplatky: Směnky na viděnou podléhají poplatku dle stupnice I, je-li ze směnky patrné, že placení má se státi v 6 měsících po dni vy-

dání a dle stupnice II, když placení má se státi později než v 6 měsících po dni vydání. Při prv dotčených směnkách nastává dnem po uplynutí 6 měsíců ode dne vydání povinnost, nebyla-li směnka k placení ještě presentována, poplatek dle stupnice II doplniti (§§ 4 a 5 popl. nov. ze dne 8. března 1879 č. 26 ř. z.).

Směnka sklepní.

I. Pojem.

Směnky sklepní jsou takové směnky, na nichž se nalézají jména smýšlených osob neb nepravé podpisy osob neb firem skutečných a na nichž teprve podpisy pozdějších indosantů jsou pravými. Název »směnka sklepní« pochází odtud, že směnky takové musí se pro zneužívání cizích jmen veřejnosti obávati. Směnka taková vydá se obyčejně na osobu smýšlenou, neexistující a opatří se nepravým akceptem. Směnka taková může však i pravý akcept obsahovati a toliko býti opatřena podpisy smýšleného vydatele, remittenta, pokud se týče indosanta nebo nepravými podpisy skutečného vydatele, remittenta, pokud se týče, indosanta. Manipulace při vydání takovéto směnky je předkem tato: Ten, jenž směnky takové použití chce, napíše směnku jakoby pocházela ze vzdáleného místa a byla vydána na jeho řád. Dalším odevzdáním směnky získá peněz a vyplatí směnku přede dnem splatnosti. K tomu se hodí zvláště směnka domicilovaná, na které také často podpis akceptanta, obzvláště je-li tento méně znám, bývá nepravým. Domiciliátovi poskytne pak v den splatnosti vydatel směnky úhradu k zaplacení jejímu. Z manipulace této je zřejmo, že nemusí ten, jenž směnku takovou vydává, nutně míti úmysl podvodný, úmysl totiž indosatáře směnky o peníze připraviti. Obyčejně se užívá prostředku tohoto ku snazšímu zaopatření si peněz, neboť v obchodu směnky vlastní nejsou oblíbeny a nepřijímají se buď vůbec aneb aspoň ne všady. Ten, jenž peněz potřebuje, hledí si tedy tím vypomoci, že vyhotoví směnku sklepní a hledí oklamati podpisy na směnce se nalézajícími příjemce směnky ohledně počtu směnečných dlužníků a tím jej snáze přiměti k eskomptu směnky. Každý příjemce směnky chce míti nejméně 2 dlužníky směnečné a shledává záruku pro svou směnečnou pohledávku též v tom, že pravidelně vydateli směnky přísluší proti akceptantu jejímu jako prvnímu vypůjčitelu pohledávka, tudíž též prostředek platební. Proto též eskomptní banky vyžadují vždy nejméně dva jisté podpisy, totiž podpisy osob placení schopných a úvěru požívajících.

II. Platnost.

Co se týče otázky právní platnosti směnky sklepní, sluší ji zodpověděti dle čl. 75 a 76 sm. ř. Dle čl. 75 podržují pravý akcept a pravé indosace, třebas podpis vydatele byl nepravý nebo padělaný, svůj směnečný účinek; dle čl. 76 pak zůstávají ze směnky opatřené nepravým nebo podvrženým akceptem směnečně zavázáni všichni indosanti a vydatel, jichž podpisy jsou pravými. Směnky se užívá zvláště jako kupeckého platidla. Nelze tudíž na vlastníkovu směnky žádati, by znal všechny na směnce se nalézající podpisy nebo by mohl rozeznati pravé od nepravých. Každý příjemce směnky spoléhá jen na podpisy na směnce se nalézající, jež jsou mu známy. Akceptoval-li tedy trasát směnku nepravým podpisem trasanta opatřenou, musí nicméně držiteli směnky, jenž se vedle čl. 36 sm. ř. co vlastník její vykáže, pohledávku směnečnou zaplatiti, aniž může namítati, že směnka je nepravou. Podobně ručí vydatel a každý indosant